

Andragoški glasnik
Vol. 28(2024), Broj 44, str. 32-39
Pregledni rad

Primljeno: 17. lipnja 2025.
Prihvaćeno: 24. rujna 2025.

ŽENE U OBRAZOVANJU ODRASLIH

Nika Zrinščak

studentica Sveučilišnog diplomskog studija *Pedagogija*, Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet,
Rijeka, Hrvatska

nzrinscak@uniri.com

Sažetak

Rad se bavi položajem žena u obrazovanju odraslih kroz povijesnu i suvremenu perspektivu. Svrha rada je ukazati na izazove s kojima su se suočavale i suočavaju se žene kroz sudjelovanje u obrazovanju odraslih. Povijesno marginalizirane, žene se unatoč tome sve više uključuju u različite oblike obrazovanja odraslih. U radu se ističe kako su barijere i dalje prisutne, ali i da raste broj inicijativa usmjerenih na olakšavanje njihovog pristupa obrazovanju. Prikazom pozitivnih praksi kao i primjera rodne segregacije u obrazovanju odraslih naglašava se potreba daljnjeg uklanjanja strukturnih prepreka participaciji žena u obrazovanju odraslih.

Ključne riječi: obrazovanje odraslih; žene; barijere; rodna segregacija.

Uvod

Pitanje participacije žena u obrazovanju pitanje je prošlosti i suvremenosti. Njegova aktualnost je sveprisutna i još će dugo pobuđivati interes kreatora obrazovnih politika i istraživača. Iako žene tek kraći period posjeduju sva prava njihov je položaj daleko dogurao. Put od *nedoraslih* osoba koje ovise o muškoj figuri do samostalnih pripadnica društva bio je mukotrpan, ali ne i konačan. Danas je ženama u većini država omogućeno jednako obrazovanje kao i muškarcima, ali rodne razlike su i dalje prisutne. Posebice je to vidljivo u kontekstu obrazovanja odraslih koje, u skladu sa svojom cjeloživotnom perspektivom, sadrži zahtjev da se odrasli obrazuju, usavršavaju i mijenjaju, a posebice u okviru promjenjivih društvenih okolnosti i zahtjeva tržišta rada. Ovaj rad želi prikazati položaj žena u obrazovanju odraslih kroz povijesnu i suvremenu perspektivu. Od početaka andragogije usmjerene na obrazovanje odraslih muškaraca do pretežite zastupljenosti

žena i dalje je prisutan „sklizak teren“ mnogobrojnih barijera napredovanju i obrazovanju žena. Stoga se poseban fokus stavlja na izazove s kojima se suočavaju žene sudionice obrazovanja odraslih.

Pogled unazad o obrazovanju žena

Povijesno gledano, obrazovanje je bilo rezervirano uskom krugu ljudi, prvenstveno pripadnicima viših društvenih slojeva. Muškarcima iz bogatih obitelji omogućavalo se obrazovanje, uključujući podučavanje jezicima, pismenosti i stvaranje kulturnog i znanstvenog kapitala. Nasuprot tome, žene, kao i pripadnici nižih slojeva, bili su sustavno isključeni iz obrazovnih prilika. Uloga žene se sastojala u brizi za djecu i kućanstvo uz potpunu podređenost muškarcima – najprije očevima, a potom supruzima. Obrazovanje za njih jednostavno nije bilo predviđeno. Pojavom feminističkih pokreta javlja se *radikalna* ideja o ravnopravnosti spolova, uključujući i pravo žena na obrazovanje, sudjelovanje u društvenom i političkom životu te donošenje odluka o vlastitom životu. Iako je put bio dug i ispunjen otporima, feminističke borbe omogućile su postupan ulazak žena u obrazovni sustav. Slična je situacija prisutna i u okviru obrazovanja odraslih. Ova znanstvena disciplina nastaje iz uvjerenja da obrazovanje ne prestaje u mladosti već da se i odrasli trebaju obrazovati i usavršavati te stjecati znanja i vještine koje zahtijevaju nove okolnosti stalno mijenjajuće društvene realnosti. Prisutnost žena u povijesti obrazovanja odraslih često je zanemarena, kako u ulozi sudionica tako i kao začetnica obrazovnih inicijativa i teorija. Sam pojam „obrazovanje odraslih“ odražava ovu povijesnu isključenost žena. Danas se taj pojam odnosi na obrazovanje osoba određene biološke dobi koje nisu završile i/ili nisu uključene u redovno školovanje, no u prošlosti je pojam „odrasli“ implicitno označavao muškarce. Ženama su bila uskraćena osnovna civilna i politička prava, čime im je onemogućeno da budu prepoznate kao punopravne odrasle osobe, budući da su bile pravno i društveno ovisne o muškarcima (Laot, 2020). Sličan primjer je i sam naziv „andragogija“, koji dolazi od grčkih riječi *aner* (čovjek, odnosno muškarac) i *agein* (voditi, usmjeravati). Termin tako u svojoj osnovi nosi muški karakter, naglašavajući tko je bio zamišljen kao polaznik obrazovanja odraslih – muškarac. Tek se s vremenom pojam andragogije shvaća kao termin koji kao danas obuhvaća sve odrasle osobe bez obzira na spol.

Vidljivo je stoga da je i obrazovanje odraslih u svojim počecima bilo oblikovano dominantnim muškim diskursom. Radi omogućavanja inkluzivne i ravnopravne perspektive, ova se disciplina promišlja i uzima u obzir i doprinose žena. Pojava žena u tradicionalno muškim sferama rezultirala je iznjedriivanjem onih koje su, kao pionirke, utabale put svim drugim ženama (Laot, 2020). Kao jedna od njih posebno se istaknula Helena Radlinska, osnivačica socijalne pedagogije na sveučilištima u Poljskoj, ali i voditeljica različitih programa i časopisa iz područja obrazovanja odraslih. Osim aktivnosti Radlinske, postojali su i drugi primjeri koji su, unatoč dominantnoj patrijarhalnoj ideologiji, omogućavali neke oblike obrazovanja odraslih žena. Loganina i Beaumontova studija (Kumbhat, 2022) ukazala je na pristup razumijevanju žena u svijetu obrazovanja odraslih gradeći i proširujući pretpostavku da nefeminističke apolitične organizacije podržavaju žene kao ravnopravne građanke. Organizacije za obrazovanje odraslih, naime sveučilišta i *Workers' Educational Association (WEA)*, bile su čvrsto nestranačke i neselektaške po svojoj suštini i stilu. Kao takve, u znak podrške građanstvu, nudile su ženama iz svih društvenih i

političkih sredina inkluzivan prostor u kojem mogu komunicirati, družiti se i obrazovati pod vlastitim uvjetima. Nedostatak eksplicitne političke agende u obrazovanju odraslih, kakvu su širili WEA i sveučilišta, dao je ženama priliku da se obrazuju radi sebe samih, umjesto da im postavljaju političke ili ideološke zahtjeve. Upravo taj aspekt obrazovanja odraslih čini ga jedinstvenim i vrijednim istraživanja iz perspektive žena kao građanki. Postavljanjem obrazovanja u nepolitički okvir, žene su mogle slobodno razvijati svoje interese. Ovo su rijetki primjeri inkluzivnog pristupa obrazovanju odraslih žena.

Rodna segregacija

Dok je u prošlosti, kao što je navedeno, obrazovanje bilo gotovo isključivo privilegij muškaraca, danas žene nadmašuju muškarce u gotovo svim razinama obrazovanja - uključujući i obrazovanje odraslih. Međutim, unatoč brojčanoj dominaciji žena među polaznicima, njihove obrazovne prilike i dalje su obojene duboko ukorijenjenim rodnim i strukturnim nejednakostima. Sudjelovanje žena u obrazovanju odraslih često je opterećeno negativnim društvenim stavovima i ograničavajućim očekivanjima koji utječu na njihovu motivaciju i mogućnosti za sudjelovanje (Mengistie, 2022).

Statistički podaci iz Austrije, geografski nam bliske države, pokazuju da žene čine više od 70 % polaznika obrazovanja odraslih (EPALE, 2025). Ipak, kada se analizira sadržaj i usmjerenost tih programa obrazovanja, primjećuje se jasna rodna podjela - žene se češće odlučuju za programe usmjerene na opće i socijalne vještine, dok muškarci biraju *STEM* područja (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika), koja su na tržištu rada bolje plaćena i društveno više vrednovana (EPALE, 2025). To dodatno otežava položaj i poziciju žena jer su *STEM* vještine traženije i plaćenije na tržištu rada od vještina koje se stječu programima koje odabiru žene. Podaci iz *Adult Education Survey* (Eurostat, 2023) dodatno potvrđuju ove obrasce: muškarci češće sudjeluju u neformalnim edukacijama koje uključuju tehničke ili praktične vještine te IT znanja, a vjerojatnije je i da će pohađati programe vezane uz liderske i menadžerske vještine. S druge strane, žene su sklonije uključivanju u programe iz područja zdravlja, skrbi i osobnog razvoja. Obrazovanje odraslih klasificira se kao bilo koji oblik obrazovnih programa ili učenja u kojima sudjeluju odrasli (Kwapong i Tiwaah, 2005). Istraživanja su pokazala da obrazovanje pomaže odraslima u stjecanju osnovnih znanja, vještina čitanja i pisanja te korištenja brojeva, što je sve ključno u borbi protiv siromaštva i nejednakosti (Nhamo i Nhamo, 2006). To je posebno važno za žene, jer obrazovanje odraslih stvara prostore za stjecanje školske ekvivalencije ili daljnjeg znanja u odabranoj profesiji.

Bez obzira na biranje programa *ženskog sadržaja* obrazovna postignuća vjerojatno su najsnažnija strategija koja ima potencijal promijeniti način života i povećati zaradu, kao i poboljšati životni standard. Obrazovanje je ključno za sve i ima potencijal potaknuti kreativnost i produktivnost te smanjiti jaz za društveno marginalizirane žene u postizanju slobode od siromaštva, omogućujući im da se u potpunosti razviju i sudjeluju kao građanke. Knjižnice također igraju važnu ulogu u promicanju obrazovanja i uključivanju žena u informacijske usluge, pružanjem resursa poput informacijsko-komunikacijske tehnologije i drugih aktivnosti opismenjavanja. Sveobuhvatni cilj je smanjiti stopu nepismenosti koja pogađa 493 milijuna žena diljem svijeta (Kelleher, 2024).

Barijere ženama u obrazovanju odraslih

Barijere u obrazovanju odraslih mogu se grupirati u tri kategorije: situacijske, institucijske i dispozicijske (Kušić i sur., 2018). Situacijske barijere odnose se na osobne i obiteljske okolnosti koje otežavaju sudjelovanje u obrazovanju. Tu se ubrajaju siromaštvo, briga za djecu i druge obiteljske obaveze. Sudjelovanje u programima obrazovanja odraslih možda nije lako s obzirom na obveze žena u kućanstvu, odgoja djece, braka i drugih supružničkih uloga u domu; geografske lokacije; društveno-kulturnu pozadinu; religiju; zdravlje; ili ekonomski status. Višestruke uloge koje žene imaju u kućanstvu mogu biti značajna prepreka u prilagođavanju drugim vrijednim aktivnostima poput obrazovanja. Žene koje brinu o novorođenčadi prekomjerno su zastupljene u kategoriji onih koje se ne uključuju u programe obrazovanja odraslih. Šanse za povratak na posao neravnomjerno su raspoređene među ženama i ovise o mogućnostima sudjelovanja u dodatnom osposobljavanju. Život s partnerom također je povezan s manjom vjerojatnošću sudjelovanja u učenju odraslih. To naglašava važnost proučavanja obiteljske situacije odraslih odvojeno za muškarce i žene (Stoilova, Boeren i Ilieva-Trichkova, 2023). Pripadnost etničkoj manjinskoj skupini povezana je s manjom vjerojatnošću sudjelovanja u obrazovanju odraslih u usporedbi s drugim odraslima. To naglašava važnost daljnjeg istraživanja interseksionalnosti i procjene utjecaja europskih politika na ranjive pojedince i skupine pogođene višestrukim dimenzijama nejednakosti. Procjene također pružaju dokaze da je sustav socijalne skrbi neke zemlje važan za sudjelovanje u obrazovanju odraslih. Točnije, one pokazuju da odrasli koji žive u zemljama koje pripadaju konzervativnim, mediteranskim i, posebno, postsocijalističkim režimima imaju manju vjerojatnost sudjelovanja u obrazovanju odraslih od onih u socijaldemokratskim zemljama (Aleandri i Refrigeri, 2013). Hoffman (2000) ističe da upravo skrb za djecu predstavlja jednu od najvećih prepreka za žene u obrazovanju odraslih, posebno ako obrazovni programi ne nude podršku poput *on-site* skrbi za djecu. Nordijske zemlje tu prednjače jer omogućavaju široki spektar pomoći majkama kroz fleksibilne rasporede potpore čime osiguravaju veću razinu sudjelovanja žena u obrazovanju odraslih (Rubenson i Desjardins, 2009). Institucijske barijere odnose se na neprilagođene obrazovne programe, rigidne rasporede, nedostatak podrške edukatora i sadržaje koji ne odgovaraju potrebama odraslih žena. Neusklađenost kurikulumu s realnim potrebama polaznica često djeluje obeshrabrujuće i dodatno smanjuje njihovu motivaciju za sudjelovanjem (Bamber i Tett, 2000). Dispozicijske (motivacijske) barijere odnose se na motivaciju za uključivanje u obrazovanje odraslih. Kao dominantan motivacijski faktor za uključivanje žena u obrazovanje odraslih javlja se želja za boljim, plaćenijim poslovima.

Paralelno sa *Adult Education Surveyem* u Republici Hrvatskoj se provodi anketa o obrazovanju odraslih koju prikuplja Državni zavod za statistiku, a posljednja je provedena 2022. godine. Zavod je među ostalim informacijama prikupio i one koji se tiču teškoća koje ispitanike sprječavaju da sudjeluju u obrazovanju odraslih. Sudionice istraživanja su ponajviše navele kao razloge popunjenost tečaja (72,2 %), mali broj prijavljenih (71,4 %), obiteljske obveze (70,9 %), previsoke troškove (61,9 %) i nedostatak potpore poslodavca (60,9 %) (Državni zavod za statistiku, 2024). Usporedbe radi iste te navedene poteškoće kod muškaraca su bile najmanje izražene kao poteškoće - popunjenost tečaja (27,8 %), mali broj prijavljenih (28,6 %), obiteljske obveze (29,1 %), previsoke troškove (38,1 %) i nedostatak potpore poslodavca (39,1 %) (Državni zavod za statistiku, 2024). Navedene razlike upućuju na postojanje rodni razlika u pristupu i mogućnostima pohađanja programa obrazovanja odraslih. Obiteljski razlozi kao iskazana barijera obrazovanju

vidljivi su kroz dvostruku opterećenost žena - kroz plaćeni rad na radnom mjestu i neplaćeni rad u kućanstvu čime te žene uz navedene obveze dodaju i one obveze koje proizlaze iz obrazovanja odraslih kojemu su se priključile. Stoga mnoge sudionice obrazovanja odraslih kao važan faktor uključivanju i uspješnom sudjelovanju navode potporu supruga, obitelji ili drugih članova obitelji (Mengistie, 2022).

Budućnost žena u obrazovanju odraslih

McDaniel i Buchmann (2015) ukazuju na dramatičan obrat u posljednja četiri desetljeća: žene ne samo da čine većinu studenata u visokom obrazovanju, nego u mnogim slučajevima i nadmašuju muškarce u akademskom uspjehu. Ali, kvantitativna nadmoć žena ne znači i njihovu jednakost. Žene su podzastupljene na rukovodećim pozicijama, a obrazovni programi ostaju rodno segregirani. Ipak, upravo obrazovanje odraslih može biti snažan alat za smanjenje rodni razlika na tržištu rada. Da bi se to ostvarilo potrebno je u okviru obrazovanja odraslih osigurati prikladne mjere za veće uključivanje žena. Takva bi mjera bila osiguravanje potpora ženama u obrazovanju odraslih kroz fleksibilne oblike i rasporede programa kao i usklađivanje s obiteljskim obvezama. Puno radno vrijeme i fiksni rasporedi na radnim mjestima otežavaju pohađanje programa obrazovanja odraslih. Poseban izazov čine obiteljske odgovornosti, osobito briga za djecu, koje žene u znatno većoj mjeri preuzimaju u kućanstvu. Fiksni rasporedi i puno radno vrijeme nerijetko su nespojivi s pohađanjem obrazovnih programa, zbog čega mnoge žene ne mogu ostvariti svoje obrazovne ciljeve. Iskustva skandinavskih zemlja prikazuju kako se ti izazovi mogu uspješno prebroditi kroz osiguravanje podrške majkama kroz čuvališta djece i financijske potpore (Rubenson i Desjardins, 2009).

Izrazito je važno i stvaranje boljeg radnog okruženja. Kod poslodavaca je potrebno osvještavati da će njihovo razumijevanje i podrška obrazovanju zaposlenika dovesti i do povećane produktivnosti i inovativnosti na radnom mjestu, a ne da se samo radi o individualnom ulaganju. Dobre prakse već postoje. Takav se primjer javlja u Donegalu, u Irskoj, gdje se u okviru projekta *Women's Integration Skills and Employment (WISE)* ženama koje su najudaljenije od tržišta rada omogućava stjecanje vještina kroz pristupanje prikladnim obrazovnim programima (OECD, 2023b). Projekt zapošljava mentore koji pružaju podršku ženama i upućuju ih u obrazovne programe. Na taj se način ne samo omogućava obrazovna prilika i mogućnost usavršavanja ženama nego one ujedno u programu dobivaju podršku i vodstvo kroz proces tranzicije od sustava obrazovanja do radnog mjesta. Kao drugi primjer ističe se *Workforce Planning Hamilton* odnosno mreža odbora osmišljena s ciljem okupljanja poslodavaca, obrazovnih institucija i pripadnika različitih grupa, a posebice žena s ciljem identificiranja potreba tržišta, potrebnih vještina i dijeljenja iskustava (OECD, 2023c). Ovaj primjer pokazuje kako se žene i druge podzastupljene skupine mogu uključiti s ciljem osluškivanja njihovih potreba i interesa (OECD, 2023c). Valja spomenuti i britanski *The Digital Talent Programme* kreiran sa ciljem povećanja udjela i kvalitete programa usmjerenih na digitalne vještine i to posebno za žene i pripadnike etničkih skupina (OECD, 2023a). Cilj je skupinama koje su podzastupljene u digitalnom sektoru kao što su žene pružiti mogućnost stjecanja digitalnih vještina i znanja.

Umjesto zaključka

Stope sudjelovanja u obrazovanju odraslih obično su nejednake. Obrazovna postignuća, zaposlenje i dob više su puta utvrđeni kao glavni odrednici sudjelovanja u obrazovanju (Boeren, 2016; Desjardins, 2017). Oni s najvišim kvalifikacijama, na poslovima koji zahtijevaju puno znanja i oni koji su mlađi imaju veću vjerojatnost da će sudjelovati. Iako je općenito poznato da su djevojke sustigle dječake u sustavima početnog obrazovanja u posljednjih nekoliko desetljeća, kao odrasle osobe, žene u mnogim zemljama obično primaju manje podrške za sudjelovanje u obrazovanju i osposobljavanju vezanom uz rad.

Iako se obrazovna pozicija žena znatno poboljšala na svim razinama i u svim oblicima obrazovanja, ta poboljšanja još uvijek ne znače i potpunu ravnopravnost. Povijesno gledano, žene su se kasnije u životu uključivale u obrazovanje odraslih, najčešće kako bi nadoknadile obrazovne nedostatke i uskladile se sa zahtjevima tržišta rada. Njihova marginalizirana pozicija očitovala se čak i u samom nazivlju - žene su bile isključene iz pojma „odraslih“ jer su bile percipirane kao neodrasle i nedorasle. Mali broj žena koje su sudjelovale u stvaranju temelja obrazovanja odraslih doveo je do toga da se one opravdano nazivaju pionirkama tog područja.

Suočene sa mnogobrojnim barijerama žene se sve više uključuju u obrazovanje odraslih sa željom ispravljanja prvotnih obrazovnih nedostataka. Iako ih obiteljske i privatne prilike nerijetko sprječavaju prepoznaje se potreba za osiguravanjem mjera podrške i pomoći. Tome u prilog govore i primjeri pozitivne prakse iz Irske, Kanade i Ujedinjenog Kraljevstva koje stvaraju primjere za djelovanje i svim ostalim državama. Te države svjedoče o važnosti kreiranja mreža i inicijativa koje povezuju žene s obrazovnim mogućnostima i tržištem rada. Stoga je potrebno kroz različite prakse i obrazovne politike stvoriti uvjete za većom participacijom žena u obrazovanju (odraslih).

Literatura

- Aleandri, G. i Refrigeri, L. (2013). Lifelong learning, training and education in globalized economic systems: Analysis and perspectives. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 93, 1242–1248.
- Bamber, J. i Tett, L. (2000). Transforming the learning experiences of non-traditional students: A perspective from higher education. *Studies in Continuing Education*, 22(1), 57–75.
- Boeren, E. (2016). *Lifelong learning participation in a changing policy context: An interdisciplinary theory*. London: Palgrave Macmillan.
- Desjardins, R. (2017). *Political economy of adult learning systems: Comparative study of strategies, policies and constraints*. London: Bloomsbury Publishing.
- Državni zavod za statistiku (2024). Anketa o obrazovanju odraslih – 2022. <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/77475>. Pristupljeno 23.09.2025.
- Eurostat (2023). *Adult Education Survey (AES): Microdata and methodology*. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/adult-education-survey>. Pristupljeno 23.09.2025.
- EPALE (2025). *Where women are disadvantaged in adult education*. 27. siječnja 2025. <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/where-women-are-disadvantaged-adult-education>. Pristupljeno 23.09.2025.
- Hoffman, C. (2000). Breaking the literacy barrier. *Appalachia Magazine*, 33, 24–31.

- Laot, F. F. (2020). Discovering pioneering women in the field of adult education. *Pedagogika Spoleczna = Social Pedagogy*, 1, 11–23.
- Kelleher, F. (2024). The literacy injustice: 493 million women still can't read. *The Guardian*, 8.9.2014. <https://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/2014/jun/17/literacy-women-illiteracy-development>. Pristupljeno 10.6.2025.
- Kumbhat, P. (2022). Women in the world of adult education 1920–1945. *Women's History Review*, 32(4), 540–559.
- Kušić, S., Vrcelj, S. i Zovko, A. (2018). Odrasli u visokoškolskom obrazovanju. U: Pastuović, N. i Žiljak, T. (ur.), *Obrazovanje odraslih: Teorijske osnove i praksa*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Pučko otvoreno učilište Zagreb. (str. 225-251)
- Kwapong, O. T. i Tiwaah, O. (2005). Using adult education for empowerment of rural women. *Adult Education and Development*, 65, 135-152.
- McDaniel, A. i Buchmann, C. (2015). Gender inequality in educational attainment. *Emerging Trends in the Social and Behavioral Sciences*, 1–14.
- Mengistie, T. A. (2022). How do learners view adult education? Women learners' perception on the Ethiopia's adult education programme. *Heliyon*, 8(4).
- Nhamo, S. i Nhamo, G. (2006). Macroeconomics, (adult) education, and poverty eradication in Southern Africa. *International Review of Education*, 52, 305–322.
- OECD (2023a). *The Digital Talent Programme*. 16.06.2023. Places Case Study Library. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/04/providing-local-actors-with-case-studies-evidence-and-solutions-places_20b385f4/the-digital-talent-programme_cf15e1a8/7917eece-en.pdf. Pristupljeno 23.09.2025.
- OECD (2023b). *Women's integration skills and employment*. 22.06.2023. Places Case Study Library. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/04/providing-local-actors-with-case-studies-evidence-and-solutions-places_20b385f4/women-s-integration-skills-and-employment_48d7a16a/985614ee-en.pdf
- OECD (2023c). *Workforce Planning Hamilton*. Places Case Study Library. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/04/providing-local-actors-with-case-studies-evidence-and-solutions-places_20b385f4/workforce-planning-hamilton_3beab50f/9850ff2c-en.pdf. Pristupljeno 23.09.2025.
- Rubenson, K. i Desjardins, R. (2009). The impact of welfare state regimes on barriers to participation in adult education. *Adult Education Quarterly*, 59(3), 187–207.
- Stoilova, R., Boeren, E. i Ilieva-Trichkova, P. (2023). Gender gaps in participation in adult education in Europe: Examining factors and barriers. *Lifelong learning, young adults and the challenges of disadvantage in Europe*. 143-167.

WOMEN IN ADULT EDUCATION

Nika Zrinščak

Student of the Master's degree (M.A.) programme in *Pedagogy*, University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rijeka, Croatia

nzrinscak@uniri.com

Abstract

The paper deals with the position of women in adult education from a historical and contemporary perspective. The purpose of the paper is to point out the challenges that women have faced and are facing through their participation in adult education. Historically marginalized, women are increasingly involved in various forms of adult education. The paper emphasizes that barriers are still present, but also that the number of initiatives aimed at facilitating access to education is growing. By presenting positive practices and examples of gender segregation in adult education, the need to further remove structural obstacles to women's participation in adult education is emphasized.

Keywords: *adult education; women; barriers; gender segregation.*